

Kupio Marko kravu. S proljeća i ljeta, dok je Šarava, kako se zvala, išla na pašu, davala ona njemu prilično mlijeka, tako da ga je imao dosta za kuću, a još je jedan dio mogao i prodavati na obližnjem sabiralištu. No prođe ljeto i jesen, pa dođe zima, i Šarava kao za inat skoro presuši.

— Eto, pomisli Marko, sada, kada bih mogao još bolje unovčiti mlijeko, njega nema ni od korova. Pa da ga bar ima za kućnu potrebu i potrošnju, mi pol' muke. Ujutro djeca odiaze ranije u školu, i što je najbrže spremi ti za doručak nego skuhati mlijeko, pa i ta briga spane s glave, a Šarava ne daje pa ne daje već dulje vremena ni za jedna, a kamo za više usta.

Razmišljao Marko dan dva, pa došao do zaključka, da se Šarava pokvarila, te je treba prodati, i to što prije. I on jednoga dana prebaci torbu preko ramena, stavi u nju suha kruha i luka, jer sira nije bilo, odveže kravu i povede je na sajam. Idući putem razmišljao je, koliko će za nju dobiti i hoće li moći za taj novac kupiti drugu bolju dojkinju. Nekako mu dođe teško na srcu.

— Eto, mislio je, kakve sam sreće. Kod nekog se i loše popravlja, a kod mene i dobro propada. Krava je bila dobra, a sad najednom ne valja. I onda, što ako se namjerim na još goru, koja ne će davati ni toliko mlijeka, koliko ova daje. Obično ljudi gone na sajam ono, što nije najbolje.

U njegovu razmišljanju prekine ga poznati glas susjeda Pere:

— Što ti, Marko, na sajam!?

— Ma, eto, potuži mu se Marko, ne isplati se hraniti bika preko zime. Ono ni hrane nema u izobilju, ove godine poplavila voda, pa blago slabo jede, al ipak je i to šteta davati, kad bacaš kao izz sebe. Što ću s njom, kad ne daje mlijeko.

Susjed Pero slušajući Markove tužaljke nekako se zagometno smiješio, a kad je Marko završio, reče:

— A ja pošao na sajam, da kupim još jednu kravu, dobru dojkinju, jer se zimi mlijeko više plaća. Da sam znao, da ti prodaješ svoju Šaravu, kupio bih je na mjestu od tebe, pa ne bismo oba dangubili.

— Šta mi se rugaš, Pero, malo će uvrijeđeno, Marko. Da vrijedi za tebe, vrijedila bi i za mene. I susjedi smo, pa ne ću valjda tebi prodati ono, što ne valja.

— Ja mislim, da krava nije kriva, odgovori Pero. Znam, da si s proljeća i ljeti imao dosta mlijeka, a kad je bila dobra dojkinja tada, mora da je nešta drugo po srijedi, zašto sada nije dobra.

— Da bi krava zimi dobro došla, nastavi Pero, mora se na mnogo štošta paziti. Staja mora biti topla, čista i zračna, a osim toga treba naročito paziti na hranu i ishranu. Ishrana je najvažnija. U ljetu blago najviše pase i uglavnom ima dosta svježih i krepkih hrane, pa ima dosta i mlijeka, a zimi takove hrane nema izobilja, pa krave slabije doje, zato moramo zimi hranu priređivati talko, da koliko koliko odgovara ljetnoj ishrani.

— Ma pusti ti svoju filozofiju, malo nevoljko odgovori Marko, ne možeš u zimi blagu dati trave, kad je nema. Zimi se daje sijeno, slama, kukumuzovina. Ali što da ti pričam, kao da ti ne znaš. Moja se krava pokvarila i mirna Bosna, pa ću je prodati još danas, samo ako dođe kupac i ponudi pristojnu cijenu.

— Dobro, odgovori Pero, onda je prodaj meni, pa da se ne mučimo dalje prema sajmu. Reci, koliko za nju tražiš, pa da je povedem kući.

Marko je mislio, da je njegov susjed Pero poludio. Eto, on njemu iskreno priča o svojoj nevaljalosti kravi, a ovaj ipak hoće da je od njega kupi. Promisli malo, koju bi cijenu zatražio, pa reče.

— Ja sam ti, Pero, sve iskreno rekao kakva je, ali oni na sajmu ne bi znali sve to, pa bih za nju tražio cijenu kao da je najbolja, a i ti, ako je baš hoćeš kupiti, ne bih ti mogao dati jeftinije, samo nemoj da ti bude kasnije žao, što si se prevario. Znaš i sam, da ne mogu drugačije, jer ne bih mogao kupiti drugu za manje novaca.

— Drugačije nisam ni mislio, odgovori Pero. Evo ti novac, samo se nemoj kajati, što si mi je prodao, jer će ona kod mene opet postati dobra muzara.

Marko je sada zaista posumnjao u Perinu zdravu pamet, ali kad on baš hoće, neka mu bude. Bilo mu je drago, što će dobiti za šaravu onoliko, koliko je sam odredio, pa zašto da se poslije kaje.

— Samo se ti nemoj kajati, pomislio je, a onda glasno reče: — Što da se kajem. Vidjet ćeš i sam, kakva je, ali ja ti želim s njom sreću.

Vraćajući se zadovoljno jedan i drugi kući, Marko ponudi Peri, da svrate u usputnu gostionicu i da po običaju nešto popiju i pojedu, da bi obojici bila bolja sreća, no Pero odbije ponudu.

— Zašto, upita Marko u čudu Peru, pa ja ću platiti.

— Zato, odgovori Pero, jer je hladno, a krava je već dulje vani. Čini se, da će snijeg ili kiša, i onda već je vrijeme, da je nahranim. Vidim, da nije baš naročito sita.

Pa jutros sam je nahranio, odgovori Marko.

I tako u razgovoru dođoše kući. Kod kuće je Marko rekao ženi:

— Čini mi se, da je naš susjed Pero poludio. Kupio je od mene šaravu pod najbolju kravu.

A Pero reče svojoj ženi:

— Ako Marko ovako nastavi timariti stoku, propast će. Kupio sam njegovu šaravu, jer je dobra muzara, samo joj treba njega, red i ishrana.

* * *

Prošlo je otada mjesec i više dana. Svaki dan je Marko onako s prikrivenim interesom zapitkivao Peru o šaravi, no Pero je uvijek tajinstveno odgovarao, pa Marko nije nikada znao pravo stanje.

Jednoga dana pozove Pero Marka k sebi. Marko se u prvi mah poplašio, da možda nešto nije u redu sa šaravom. Ali šta on tu može, susjedu je odmah rekao sve o njoj, nema više ni svih novaca koje mu je Pero za nju dao. Potrošio je već jedan dio obilazeći sajmove, da kupi dobru kravu.

— Pozvao sam te, reče mu Pero, kad je došao, da se na vlastite oči uvjeriš da je šarava dobra i da daje dosta mlijeka, možda nešto manje nego u ljetu, ali zato bolje, gušće i masnije.

Ušli su u staju. Marko nije vjerovao svojim očima. Krava je bila dobro uhranjena i čista, a čista kod Marka nije bila uvijek. Baš je Perina žena počela da je muze. Za kratko vrijeme muzlica je bila puna šaravina mlijeka. Marko se čudio, pa pomisli:

— Da to nisam vidio svojim očima, ne bih vjerovao. A onda glasno upita Peru: — Pa reci mi, Pero, kako si to postigao?

Pero se nasmiješi i odvrati:

— Živini, kao i čovjeku treba reda, treba je hraniti, treba je njegovati, a krepka i dobra hrana je od svega najvažnija. Već u proljeće i ljetu moramo misliti na zimu. Nije dovoljno baciti blagu u jaslje što bje, a pogotovo ne kravi, od koje tražimo više nego od drugog blaga. Hranu treba prirediti, da bude ukusna, zdrava i hranjiva, a stara poslovice kaže, da krava doji na gubec.

I Pero objasni Marku tajnu svoga uspjeha. Naravno, Marku je bilo žao, što se riješio iz neznanja dobre krave. Kad je kupio drugu, pozove Peru, da ga pouči, kako bi je trebalo njegovati i timariti, da bi i on imao od nje veću korist. Pero je to rado učinio, jer je bio dobar čovjek i gospodar. Otada je i Marko zimi prodavao mlijeko.